

МИКРОПРОЦЕСОРНО УСТРОЙСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРМИЧНИ ПРОЦЕСИ

доц. ктн. инж. *Йордан Николов Колев*, ВМЕИ-ВАРНА
ст. ас. инж. *Ивайло Богданов Цекон* ВМЕИ-ВАРНА
ас. инж. *Виктор Йорданов Борисов* ВМЕИ-ВАРНА
ас. инж. *Илия Димитров Кьосев* ВМЕИ-ВАРНА
ас. инж. *Веселин Иванов Пенчев* ВМЕИ-ВАРНА
ас. инж. *Николай Георгиев Икономов* ВМЕИ-ВАРНА
студ. *Николай Ганев* ВМЕИ-ВАРНА
студ. *Емил Андреев* ВМЕИ-ВАРНА

Обект на разглеждане на настоящия доклад е комплексът от проблеми свързан с проектирането на апаратната част и програмното осигуряване на промишлен контролер за регулиране на термични процеси разработен от авторския колектив.

Конкретното предназначение на контролера е за управление на електрическите пещи произведени от Елпром - Балчик. Възможно е използването му за управление и на други термични процеси и обекти, а също прилагането му като малък контролер с общо промишлено предназначение.

Към контролера се предявяват определени изисквания по отношение на условията на работа - висока влажност, висока температура и силни електромагнитни смущения.

Контролерът има следните технически характеристики :

- шест независими канала за регулиране на температурата ;
- осем програми за всеки канал ;
- всяка програма включва до шест точки (време температура) ;
- измервателни преобразуватели - термодвойки, Pt100 и др. ;
- енергонезависима памет за запазване на въведените програми за отделните канали ;
- достъп за промяна на програмата чрез парола ;
- четири седенсементни индикатора ;

- клавиатура с 30 бутона за въвеждане на програмите ;

Структурната схема на контролера е показана на приложение 1. При разработването са използвани компоненти българско производство, което води до валутна независимост.

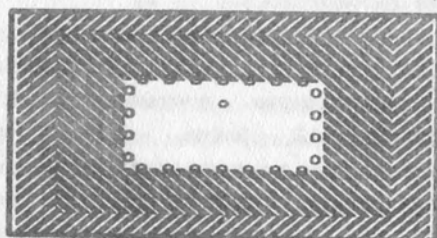
Контролерът е изграден на базата на 8 битов едночипов микрокомпютър SM656 (1) състоящ се от интегрирани върху един кристал 8 битов микропроцесор, тактов генератор, постоянна панет EPROM - 1.8 KB, оперативна панет 112 байта, таймер и входно-изходни портове. Въведените програми за управление на даден канал се записват в енергонезависима панет и по този начин те се запазват след отпадането на захранването. Блокът енергонезависима панет (3) е съставен от CMOS оперативна панет SM517 (3.1), акумулаторна батерия (3.3) и блок " ниска мрежа " (3.2) изработващ сигнал, който блокира микрокомпютъра при отпадане на захранването. Блокът входно-изходнирегистри (2) е съставен от две схеми SM602. Регистърът (2.1) се използва за запис в блок (4), представляващ осем оптоизолирани изхода, чрез които се формират управляващи сигнали за отделните канали. Чрез регистрите се управляват четирите 7- сегментни индикатора (5) и се сканира клавиатурата (6). Аналоговата част (7) се състои от 12 разреден АЦП SM757-2 (7.1), 8-канален аналогов мултиплексор (7.2), термометър (7.4) на базата на Si p-n преход и блок (7.3) - изнервателни преобразуватели за термодвойки или терморезистори.

За осигуряване на серийното производство на термоконтролера е разработен модул вътрешно-схемен емулатор за диагностика на апаратната част. Емулаторът е конструиран като периферна платка за персоналния компютър Правец-82.

Съставянето на алгоритъм за микропроцесорно управление на произволен обект обикновено се предшества от разработка на достоверен математичен модел. В ранките на тази процедура, се обособяват два етапа: структурна и параметрична идентификация, реализацията на които изисква съвършено различни подходи.

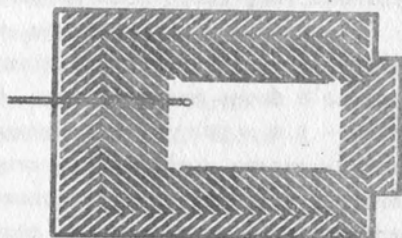
Структурната (обикновено априорна) идентификация цели установяване на структурните свойства на обекта и най-често се базира на интуиция и практически опит. В разглеждания случай определящи за предложената структура са конструктивните особености на обекта, важните от гледна точка на термичните процеси параметри

на материалите, разположението на изгревателния елемент в работното пространство на печта, както и съставката между получените в ранките на различни структури окончателни резултати.

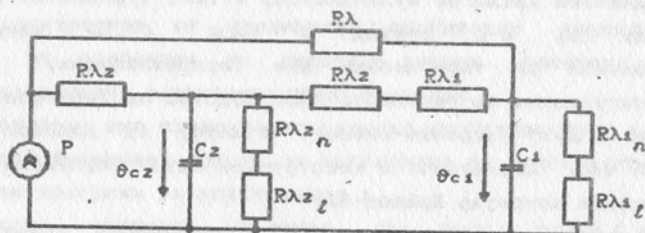
▨ - шамот   ▨ - керамоперлит   — - стомана

Фиг. 1а

Фиг. 1б

Характеристиките на използваните за изграждане на трите изолационни слоя (Фиг. 1а) материали - шамот, керамоперлит и стомана, и конструктивните размери позволяват да се игнорират топлинните капацитети на последните два слоя и топлопроводността на стоманата. Тези съображения, като и разположението на термодвойката (Фиг. 1б , θ_{c1} на Фиг. 2) дават основание да се предложи следната двузвенна структура:

Фиг. 2

Параметричната идентификация е основана на експериментално заснета крива на нагриване на обекта при подаване на максимална електрическа мощност. При това се използва още зависимостта на топлопроводността на шамота от температурата (табл. 1) обуславяща нелинейността на елементите $R\lambda_z$, $R\lambda_z_n$, $R\lambda_1$, $R\lambda_1_n$ в структурата от Фиг. 2.

$T [^{\circ}C]$	200	400	600	800	1000
$\lambda [W/m.K]$	0.19	0.25	0.31	0.35	0.37

табл. 1

Използвани са два критерия - максимална грешка и интегрален критерий, при които са получени близки от гледна точка на съпадението с експеримента, но отличаващи се по скоростта на сходност на минимизационния алгоритъм крайни стойности на параметрите.

От друга страна, между елементите $R\lambda_1$, $R\lambda_2$ и C_1 , C_2 съществува пропорционална връзка, произтичаща от геометричните съотношения в обекта.

Въз основа на резултатите от идентификацията е синтезиран адаптивен регулатор от пропорционален тип, удовлетворяващ зададените точностни и динамични характеристики. Временна диаграма показваща преминаване на регулатора от режим стабилизиране на скорост на нагряване в режим стабилизиране на температура е показана на фиг. 3.

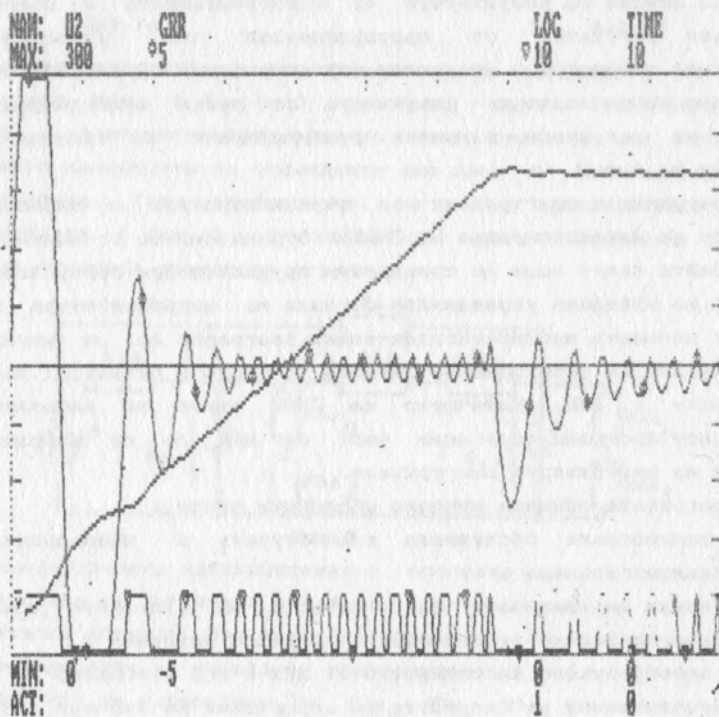
Програмното осигуряване на термоконтролера е написано на асемблер за микропроцесора на CM656. Ограничението от малкия обем -1.8 Кбайта панет води до определени трудности при програмирането. Липсата на изведени управляващи сигнали на микрокомпютъра налага част от неговите входно-изходни линии програмно да се управляват за формиране на необходимите сигнали за запис и четене от панетта, регистрите и АЦП. Наличието на CMOS панет за запазване на въведените програми позволява част от нея да се използва за нуждите на програмното осигуряване.

Програмата обхваща няколко обособени части :

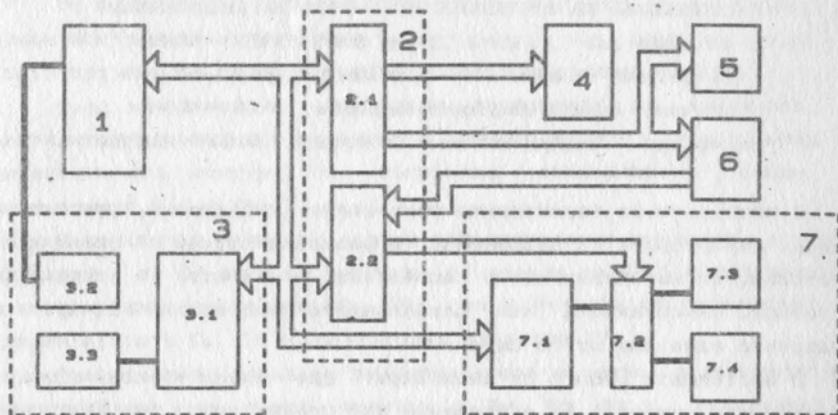
- подпрограма обслужваща клавиатурата и индикацията по прекъсване от таймера ;
- модул за въвеждане на стойности за отделните точки от програмата за канал: температура и временен интервал ;
- преобразуване на стойности от HEX в BCD и обратно ;
- изчисляване на скоростта на нарастване на температурата ;
- програмен модул за измерване на температурата ;
- подпрограми за формиране на управляващи сигнали .
- програмен цифров регулатор

Програмното осигуряване е разработено на ПК-ПРАВЕЦ 16 с помощта на CROSS-ASSEMBLER за микропроцесора CM650/651. За тестване и настройка на отделните програмни модули е използван програмни емулатор за съдия микропроцесор.

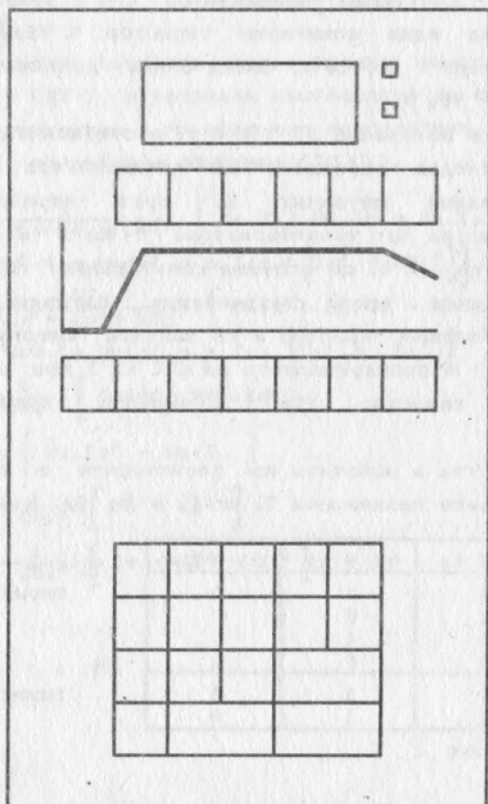
Механичната конструкция на термодатчика е технологична и съобразена с изискванията на серийното производство. Корпусът се състои от стандартни алуминиеви профили с канали в които се фиксират трите основни възела на контролера - микропроцесорна платка, индикация и клавиатура. Модулната конструкция на контролера позволява използването на различни типове индикация и клавиатура без промяна в микропроцесорната платка. Външния вид на контролера е показан на приложение 2.

Фиг. 3

приложение 1

приложение 2